

Locuint'a Redactorului:
Cancelari'a Redactiunii:
e in
Strat'a Morarilor Nr. 18.

Krisorile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la corespondenții
reguli ai „Federatiunii“
Articlii tramsi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politiciu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demanet'a.

Pest'a, ^{29 opt.}
_{16 nov.} 1868.

(II.) A graitu si „intieleptulu tierei!“ Natiuni cu consciinti'a de *dreptu si dreptate*, auditi cum explica acestea concepte sublime barbatulu, căruia-i s'a datu epitetulu de „intieleptu alu tierei“; priviti mai de aproape §§-ii cari urmeza mai la vale, redactati in sectiunea VI a dietei Ungariei si meniti de a face dreptu si dreptate majoritathei poporatiunei Ungariei; aduceti-ve aminte, că acesti §§-i s'a statoritu asî precum i vedeti, la initiativ'a barbatului, care d'in gratia nu scimu cui conduce asta-di destinele Ungariei, sub auspiciole barbatului de statu, politicului si legistului *ungurescu* Franciscu Deák! — si nu veti avea trebuintia de alte dovedi pentru a ve convinge, că simtiulu de dreptate alu ungurilor este *apesarea* natiunilor coloctorie si drepturile, cari voru s'e recunoscă ei acestoru natiuni, sunt o impoterire data de unguri pentru unguri, ca sub scutulu ei s'e-si pota validă tendintele de *magiarisare*, pre fatia, neimpiedecati, aperati de *lege*. Primulu § ni-o spune acăstă verde candu dice, că „toti cetatiennii Ungariei formeza una natiune, natiunea una si nedespartita unguresca“; la care daca vomu mai adauge si cuprinsulu celor alati §§-i, cari dicteaza limb'a *unguresca* pentru tote natiunile si pentru tote locurile, vomu avea acă in putiene cuvinte cuprinsulu intregei plenipotintie, ce ungurii voru s'e-si dee s'e-si prin dieta in privinț'a celor alati natiuni. In fat'a acestui faptu, noi, — cari amu dorit u si dorim d'in anima o impacare a natiunilor colocutorie pre basea perfectei indreptătiri egali, cari avemu credinti'a cea mai firma că acesta patria comune numai pre basea unei asemenea impacatiuni pota avea vr'unu venitoriu fericit, — nu potem crede alt'a, de cătu că ungurii conducatori voiescu ex proposito s'e intarite natiunile colocutorie un'a contr'a altei-a, voiescu intr'adinsu s'e revolte simtrile cetatiilor cu cunoștința de dreptu si dreptate, că-ci altmintrea n'ar' cercă a despoià pre celealte natiuni de natiunalitatea loru prin lege, ce'a ce n'a facutu neci trecutulu intunecosu. Dara la urma ori ce au de cugetu ungurii, cum că o impacatiune cum o dorescu natiunile cari constituvescu majoritatea tierei, nu o voiescu, este chiar ca lumin'a sorelui, si de ore ce natiunile neunguresci nu pretindu decât respetarea dreptului si a dreptatei, este asemenea de chiaru, că ungurii calca in petiore aceste principie sacre, si fiindu asta-di la potere pre semne cugeta că „acum ori neci odata“ dora si-voru pota realiză visurile. Inse altmintrea stă lucrulu, daca vomu consideră că nu tote propunerile se potu si realiză. Daca domnulu Deák ar' fi creatu insu-si natiunile neunguresci d'in Ungaria si le-ar' fi sustinutu d'in poterea sa, atunci da, procesulu nostru ar' fi pierdutu. Inse fiind că d'in norocire dlu Deák se *numesce* numai „intieleptulu tierei“ si este departe de a aretă fapte supranaturali, ca ceialalti moritori s'e se inchine dictărilor dsale, si fiind că e vorba de vietia constitutiunale, proiectulu dsale nu ne va aduce nice de cătu la desperatiune, d'in motivu, că acestu proiectu, radicatu chiar la valoare de lege prin voturile deputatilor unguri, pentru natiunile neunguresci d'in Ungaria nu pota avea neci o valoare, nu pota fi neci candu obligatoriu pentru aceste natiuni. Nu pota -fi obligatoriu, pentru că intr'unu statu constitutiunalu legile se aducu prin participarea poporului, validata prin mandatarii săi, era mandatarii natiunei romane, suntemu prea convinsi, nu-si voru da neci odata concursulu loru pentru unu lucru chiar impossibil, pentru stergerea existentiei maicei loru; mandatarii natiunei romane, cari s'a luptat in sectiuni cu atât'a energie si devotamentu contr'a insultei trentite de

fratii unguri in fat'a celor alati natiuni, suntemu deplinu convinsi, voru dovedi ungurilor si in dieta, că natiunei romane nu-i trebuie nimic'a d'in gratia unguresca, că natiunea romana pretinde recunoscerea toturor drepturilor sale, si respinge acelui proiectu batjocoritoriu cu totu despretilu, cu care lu respingemu asta-di noi, si cu noi d'impreuna tota suflarea romana, ba chiar si multi unguri neorbiti de patim'a suprematisarei. Validitatea legei votate de majoritatea camerei acă nu are si nu pota avea locu, că ci natiunea romana si celealte natiuni neunguresci nu potu concede, ca s'e decida ungurii despre existinti'a s'u neexistinti'a loru. Cestiunea natiunale nu se pota deslegă decât prin concursulu toturor deputatilor natiunilor interesate. Ori-ce alta deslegare este anticonstitutiunale, este arbitriu, este măsura absolutistica, si măsurelor absolutistice, precum mai amintirăm, se pota castiga valoare numai prin fortia bruta, era in cofisiintia ele nu potu obligă pre neci unu cetatienu, cu atât'a mai putienu pre una natiune s'u chiar si mai multe natiuni compacte, cari sunt totu atât-a factori ai statului. Astfelui standu-lucrului privim primitiva proiectului d'in cestiune prin deputatii unguri ca o sageta aruncata de fratiște unguresca, in pieptul natiunei romane ca unu adausu la suferintele seculare, inse inarmati cu esperintele trecutului nu tremurâmu neci de acesta lovitura noua. Onorea natiunei nostre aperata prin resolutiunea, energi'a si devotamentul barbatilor nostri d'in diet'a Ungariei, in insufla poteri nove, si numai unu mediulocu este, care s'e pota frange pacienti'a romanului, care n'a incetatu neci pre unu momentu a crede, că dreptatea trebuie s'e triumfe. Se voru folosi ungurii de la potere si de acestu mediulocu, pentru care se vede că se pregatescu, noi nu voim a cercă, inse neci de acesta nu ne infiorâmu, ci declinâmu tote consecintele procederii loru necorecte si nedrepte preste totu, cum declinâmu si consecintele legii pentru celealte natiuni esclusiv asupra capului loru, si in convingerea firma, că drepturile cari nu ni se recunoscă asta-di, voru trebui s'e ni se recunoscă mane, facem s'e urmeze acă §§-ii stramutati in proiectulu lui Horváth-Kerkápolyi.

Proiectu de lege in obiectulu egalei indreptătiri a natiunilor.

(Testulu mai nou alu comisiunei.)

§. 1. Toti cetatiennii Ungariei formeza in privint'a politica una natiune, natiunea una si nedespartita unguresca, alu cărei-a membru egalu indreptătîtu este totu cetatienu fia de ori care natiunalitate.

§. 2. Aceasta indreptătire egale este supusa la norme deosebite numai in privint'a intrebuintiarei oficiale a deosebitelor limbe d'in tiera si numai in cătu este necesaria cu privire la unitatea tierei la posibilitatea si oportunitatea practica a guvernarei si a administratiunei, si la esigintele administrative rapide si punctuale a justitiei. De acă

§. 3. D'in caus'a unitatei natiunei politice, limb'a de statu a Ungariei este *cea unguresca*.

§. 4. Limb'a consultarilor si de manipulare a dietei Ungariei este *eschisivu cea unguresca*.

§. 5. Legile se creeza in *limb'a unguresca*; dara au a se edă in traducere autentica si in limbele toturor natiunalitătilor cari locuescu in tiera.

§. 6. Limb'a oficiale a guvernului tierei in toti ramii g uvernare este *cea unguresca*.

§. 8. In adunările juredictiunilor, totu insul care are dreptulu cuventului, pota vorbi ori *unguresce*, ori in limb'a sa materna, daca ace'a nu este cea unguresca.

§. 12. In privint'a administrarei justitiei, la judecătoriele de I instantia, atâtu cu privire la limb'a

manipularei, la limb'a portarei proceselor civili ori criminali, decurga acele-a cu séu fără intrevenirea de advocațu, cătu si cu privire la limb'a sentinelor ce voru avea a se aduce, se va sustine pretotindenea prassea de pan'acum, pana ce nu va decide legelatiunea a supr'a regularei finali a jurisdicțiunilor de I-a instantia si a introducerii procedurei verbale.

§. 13. Jurisdicțiunile besericesc si-determina ele limb'a manipularei.

§. 15. In procesele apelate, daca acele nu decurgu in limb'a unguresca, séu sunt proveziute cu documente neunguresci, forul apelatoriu traduce atâtul procesulu cătu si documentele in cătu este de lipsa in limb'a unguresca, prin translatorii autentici, cari voru fi aplicati la forurile apelatorie pre spesele statului, si apoi esamineza procesulu in acesta traducere autentica.

Forul apelatoriu va aduce rezolutiunile, decisiunile si sentintele sale totdeauna in *limb'a oficiale a statului*.

Retramiendu-se procesulu la respectiva judecătie de I-a instantia, acăstă va fi obligata a publica si respectivu a edă rezolutiunile, decisiunile ori sentintele forului apelatoriu, fie carei partide, si in limb'a in care acăstă poftesce, in cătu acea limba ar fi limb'a de manipulare a judecătoriei séu ore care limba protocolaria a jurisdicțiuniei.

(§. 7, 9, 10, 11, 14, si 16—32 sunt luati d'in proiectulu canoscutu alu lui Kerkápolyi-Horváth.)

Petitiunea

Romanilor subodreni d'in Salagiu pentru deslegarea urgente a cestiunii natiunali, in sensulu proiectului de lege, facutu de deputatii romani si serbi d'in diet'a Ungariei.

(Presintata dientei in siedint'a d'in 28 oct. prin dlu A. Medanu.)

In alte corpori legelativu!

Dupace in anulu 1848 s'a enunciato principiile libertătii, egalitătii si fratiștei in mai tote staturile europene, intre aceste-a si in Ungaria, natiunea romana a acceptat cu totu dreptulu, că aceste principiile nu voru ramane pentru d'ins'a numai frase gole, ci se voru realiză, se voru aplică si pentru Romani era nu numai in contr'a loru. Natiunea romana a sperat cu totu dreptulu, că voru incetă asupririle seculare si persecutiunile continue, ce paru a fi private acum dreptu prescris contra natiunei romane. Natiunea romana a acceptat, că cei cari conduc destinele tierei voru fi pricepund spiretulu tempului, care rechiamă egalitate adeverată, pretinde recunoscerea fiacarei natiuni.

Natiunea romana a acceptat cu totu dreptulu, că nu i se va denegă dreptulu de a se usa de limb'a sa natiunale; a sperat, că se voru observă de una parte legile tierei si ecuitatea, de alta parte dreptulu fia-carui cetățianu de a fi aplicat in funcțiuni publice dupa capacitate, er' nu dupa principiile politice si natiunalitate. A acceptat, că pretimea romana, invetatorii romani si scoalele romane voru s'e participa in beneficiile statului in proporție cu ale altor natiuni si in specie cu ale natiunei magiare; că-ci precum participa in beneficiile statului, ar' fi dreptu si ecuitabile s'e participa in mesura egale si in beneficiile statului.

Cu unu cuventu: natiunea romana a sperat, a acceptat cu totu dreptulu, că pretensiunile ei drepte, formulate si manifestate de atâtă ori si într'un mod de una modestie ne mai audită, voru fi considerate, — drepturile ei voru fi precisate prin lege, si nu voru fi lasate arbitrilui si fortiei.

Dar' tote sperantile sunt in dar, tote acceptările sunt fără vr'unu resultat.

Libertatea, egalitatea, fratiștea sunt fruse gole pentru Romani. Dupa parerea nostra, natiunea romana astă-di e in mai mare sclavie, ca inainte de 1848, candu celu putienu era legi, cari precisau marginile sclaviei. Inainte de 1848 fii natiunei romane erau sclavii unor

Pretiulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune 4 fl. v. a.
Pre sase lune 7 fl. 50 cr.
Pre anul intregu 15 fl.

Pentru Roman'i:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 20 cr. tapa' timbra pentru fisele care publicatii une separate. In Locul deschis 20 cr. de linia
Unu exempliar costă 10 cr.

anumiti domni: astă-di natiunea romana intreaga, flii ei sunt in sclavia intergei natiuni domnitorie. Astă-di lumea ne bat-jocoresce liberi, si suntemu mai sclavi decât după tempurile d'in 1514 si după rescolarea eroului Horia.

Se dîce, că suntemu egali, inseegalitatea esiste pentru Romani numai in suportarea sarcinilor statului, in contributiune cu avere si sange. Se dîce, că amu fi egali inaintea legei, inse dîna a justitiei nu voiesce a precepe limb'a nostra natiunale; despre avere si viet'a Romanului judeca judecatorii, cari nu precepu limb'a poporului, cari nici cindu siedu in scaunul judecatorescu nu voiescu a desbracă vestimentulu urei natiunali contr'a Romanului.

Functiunari straini tracteza cu poporul romanu, ca cu unu elementu inimicu. Justitia patimese, administratiunea stagna, coruptiunea se latiese d'in dî ce merge. Poporul si-perde increderea in judecatori, mepriseaza legile, căci nu vede intr-insele decât totu-atâte arme in contr'a lui. Poporul devine totu mai indiferinte pentru prosperarea bine-lui comun, pentru binele statului, pentru că vede, că de la statu nu-i vine nici unu bine; statul numai de la elu, dar' nu-i dâ nimica. Ba dorere — poporul incepe a despera, a fi indiferinte si fatia cu lucrurile sale private, vediundu că statul nu-lu protege in nimica.

Estu modu se latiese totu mai tare pauperismul; se maresce ur'a contr'a filor u natiunei domnitorie, căci faptele de tote dilele l'a invetiatu a atribu loru tote retele. Si cine ni-ar' potă predice consecintele triste, ce potu urmă de aci?

Nu stămu mai bine nici in privint'a fratietătii. Romanul si acum, după promulgat'a fratieta si egalitate, natiunalimente e redusu la categoria de a fi tolerata in patri'a sa usque ad beneplacitum principis. — Romanul nu are cuventu in afacerile ce atingu sortea lui; se despune despre elu, fără de elu.

La agrairile nostre „fratilor“ cîtra natiunea situatiunei, ni se respunde cu desprete si cu suspiciunări de Daco-Romania.

Asuprirea natiunei romane e generale incepându de la vetrele strabune pana in sal'a dietei. Deca Romanul, cutropit sub sarcin'a suferintelor numeroase, cuteza a eschiamă: in altiate imperate! i se dîce, că e contrariu constitutiunei; deca Romanul are temeritate a se rogă să i se dă functiunari, cu cari să scie vorbi, i se arunca, că nici in tempul lui Bach si Schmerling n'a avutu, pentru ce n'a pretinsu atunci?

Deca cutare redactoriu romanu, imbulditu de opiniunea publica, cuteza a dă publicitatei vr'una d'in miliardele aspiratiuni juste a poporului, séu vr'u-n'a d'in nedreptătire neumane, la cari este espusu poporul: e trasu la judecata, lu amenintia cu temtia. — Deca Romanii se pronuncia pre langa sustinerca legilor, ce li asecura ce-va dreptu, se dechiara pre langa autonomia patriei loru: sunt persecutati, trasi la judecata. Deca cutare d. deputatu romanu cuteza a aminti in dieta cătu de pucinu despre drepturile si pretensiunile juste a le natiunei romane! este amutitu prin sbierările frenetice a le condeputitoru sei.

In scurtu: a lungulu teritoriului locuitu de Romani, de la Tisa pana in Carpati nu observămu de cătu asuprirea si ignorarea natiunei romane.

Natiunea romana nu e recunoscuta de natiune nici pana in diu'a de astă-di; e condamnata la titlulu plebe, sciu. Numirile asupratorie si necompatibili acestei natiuni stravechie se sustinu si acum cu tota rigore. Legile d'in anulu 186^{3/4}, cari recunoscereau natiunea romana, sunt radicate chiaru prin inriurint'a guvernului responsabile, constitutionale presinte. Va se dîca, trebile au luat cursu retrogradu si in asta privintia.

Limb'a natiunale ni-e eschia d'in dieta, e eschisa d'in justitia si administratiune; e persecutata mai reu, decât cum era sub absolutismulu nemtiescu; — e nerespectata, e despretiuta; nu-i se dă intrare in scole unde majoritatea studintiloru e romana; ba proiectul nou de lege pentru instructiunea popularia voiesce a restringe si mai tare limb'a romana in scole, si in locul ei voiesce a obtrude pretutindeni cea magiara. Guvernul nu voiesce a scă, că limb'a n'i este celu mai scumpu tesauru, de care nu ne vomu lapetă nici-candu; n'i este mai scumpa decât viet'a. Atacandu-ni acestu tesauru, n'i ataca partea cea mai simtitoria. Pentru limb'a si natiune suntemu gata a riscă ori-ce, suntemu in stare a sacrifică ori-ce pre lumea acăsta.

D'intre fii natiunei romane sunt numai forte putini admisi la functiuni publice, ér' in aceste remanu pana ce place guvernului, care e in stare a-i scote d'in postu — brevi manu, timbrandu-i agitatori. Barbatii destinsi ai natiunei romane sunt desconsiderati, persecutati, sub cuventu, că agiteza si complo-

teza contra intregitatem statului, ce n'a facutu nici unu romanu, nici candu.

Inaltu corpu legalativu! Vomu rumpe firul inregistrarei nenumerateloru nedreptati, ce suferă natiunea romana d'in acăsta tiera, pentru că presupunem că inaltul corpulegalativu, parintii patriei le cunosc. Nu vomu a pune la proba paciint'a inaltului corpu legalativ cu enumerarea consecintelor tristi, cari, după convingerea nostra firma, voru urmă, déca nu voru incetă cătu mai curendu nedreptatile contr'a natiuniloru nemagiare d'in patri'a comune.

Ne marginim singuru la umilit'a rogare, ca inaltul corpu legalativu să binevoiesca a luă in inalta consideratiune de una parte salutea patriei, de alta parte tote suferintele amintite si neamintite aci a le natiunei nostre neindreptatite, să se indure a face, ca aceste să inceteze, si cu d'insel d'inspreuna să piera tota discordia, ce domnesce astă-di intre fii acestei patrie; să dispara iritatia, ce esiste intre diferitele natiuni; ca asi să nu mai cunoscă generatiunea nouă nemultamirea, si infestarile, la cari suntu espuse natiunile nemagiare.

Si, după parerea nostra, acăstă nu se poate decât prin urgintea deslegare a cestiuncii de natiunalitate, pre basea adevăratei libertătii egalitătii si fratieltătii; primindu inaltul corpu legalativu, in tota estensiunea sa proiectul de lege facutu si ascernutu inaltului corpu legalativu prin dd. deputati romani si serbi d'in diet'a Ungariei.

Fără de a intră in motivarea mai lunga a acestei rogări umilite, cutesăm a spune francu, că numai prin acestu proiectu de lege vedem posibilitatea de a potă ascură celu pucinu una parte a drepturilor natiuniloru nemagiare d'in patria; numai radicandu-se la valoare de lege acestu proiectu de lege, suntemu convinsi, se poate satisface barem in parte justelor pretensiuni a le acelor-a. Numai estu modu se poate deschide calea către realisarea adevăratei egale indreptătiri; numai estu modu se poate mută intre noi éra-si pacea interna, ce ne lapetă totu mai tare.

Ceremu urgintia pentru deslegarea acestei cestiuni de mare insemnătate. O ceru optu milioane de suflete, cari natiunalimente si acum jacu sub jugulu sclavie; o pretindu in numele umanitătii si in alu civilisatiunei, o pretindu in numele spiretului tempului, care pedepsesc cu desolutiune si perire pre toti acei-a, cari nu voru a asculta de vocea lui potinte, si acăsta voce e in favorulu natiuniloru nemagiare contra natiunei magiare.

Noi ve conjurămu, inaltu corpu legalativu in interesulu patriei comune, in interesulu pacei interne, aduceti-vi aminte de deseile solene promisiuni, ce s'au facutu prin acestu inaltu corpu legalativu, că se va deslegă cestiunea de natiunalitate; binevoiti a luă in consideratiune, că patri'a numai atunci poate fi ferice, poate prosperă, deca toti fii ei sunt indestuliti si egala indreptătiri, ce astă-di nu este; tier'a numai atunci poate fi potinte, deca fii ei sunt deobligati moralmente a lucra in tote si pentru tote spre binele si inflorirea ei.

Fia-ni értatu a speră, că inaltul corpu legalativu luandu in consideratiune opiniunea publica a natiuniloru nemagiare, etern'a dreptate si ecuitatea, — luandu in consideratiune presentea rogare umilita, ce e resunctulu intregului popor romanu d'in Salagiu, va deslegă cestiunea de natiunalitate cu tota urgința, o va deslegă in sensulu proiectului de lege alu dd. deputati romani si serbi d'in diet'a Ungariei, estu modu va storce increderea si multumirea tuturor locuitorilor tierei si in specie a natiuniloru nemagiare, cari facu majoritatea popolatiunei tierei, — va depune base solida pacei comuni interne si inflorirei acestei patrie comune multu sbiciuia.

Repetiendu-ni rogarea umilita suntemu ai inaltului corpu legalativu in Salagiu lun'a lui sept 1868.

devotati.

Subscrisi fruntasii intelectuale romane de sub codrul Salagiu.

Dietă Ungariei.

Siedintia d'in 7 noemvre a casei reprezentantiloru.

Presedinte: Szentiványi; notariu Mihályi.

Autenticandu protocolu, Adolfu Dobrzan sky face urmator'a

Motiu.

Atunci, candu una parte a creditosiloru romani si ruteni ai beserecei orientale s'a unitu cu beserecă romana (catolica), s'a expresu lamurit, precum arăta documentul unirei, ca unirea acăstă să se restranga numai la unele dogme (cele 4 pun.) si prin urmare, ca ritulu si disciplin'a beserecei orientale să remana neatinsa, clerulu si poporulu să-si pota alege liberu si in venitoriu prepusii sei beserecesci si cu deosebire episcopii sei, si ca beserecă unita adeca

greca-catolica si clerulu acelei-a să se impartasiesca in tote avantagiele, cari se cuvinu beserecei rom.-catolice si clerului acelei-a.

D'intre conditiunile aceste in se oserva ne-ci una, fiindu-că beserecă greca-catolica este unică in patria, care nu este reprezentata in ministeriul cultelor si alu instructiunei publice; fiindu-că, afara de a metropolitulu romanu d'in Transilvania, episcopii si prepusii sei beserecesci se denumesc de santul scaun romanu, delaturandu-se concursulu justu respective dreptulu d'alegere alu clerului si poporului; si fiindu că legile sale beserecesci si disciplin'a acelei-a suntu delaturate si in alte privintie, chiaru si d'in cestiunile sale sociale, ma ordinea ei interna inca este in decadinta.

Dupa-ce in se o astu-felu de vatemare a contratului bilateralu de unire n'a fostu si nu este posibile, decât numai prin concursulu statului, ce in se nu potem presupune despre sintiulu nepartialu de dreptate alu guvernului responsabilu de adi, si de alta parte fiindu-că, in intlesulu contratului bilateralu de unire, tote institutiunile beserecei gr.-orientale, cari nu atingu dogmele, se potu aplică in tota estinderea loru, ma conformu principiului egalitătii de dreptu si reciprocitate trebuie să se aplice si in beserecă greca-catolica.

Rogămu cu stima pe on. casa, să bine-voiesca a decide, respective a inderoră pe dnulu ministrul cultului si instructiunei publice, ca să presinte in cătu mai curendu unu proiectu de lege in caus'a organizării congreselor natiunali, tienende deosebitu, in partea romana si in cea rutena a beserecei gr.-catolice; si ca, si pana-ce s'ar' creă lege in privintia acăstă, să mediu-locesca, sub responsabilitatea sa, conchiamarea astorul-feliu de congrese provisorie prebas'a, care s'a statoritu deja prin lege pentru beserecă greca-orientala.

Adolfu Dobrzan sky mp., Aloisiu Vladu mp., Andreiu Medanu mp.

Dupa cetirea motiunei premise, ministrul finantelor Melchioru Lónyay presinta casei unu proiectu de lege pentru darea consumului de carne si vinu.

Gregoriu Simay ar' dorì a primi responsul ministrului de finantie la interpellatura sa, facuta de multu, in caus'a desfintarii vamelor de drumu si punti.

Ministrul Lónyay respunde, că elu n'are scire despre ace'a, ca vamele respective să se fie esarcindat de nou pre trei ani; atâtua in se scie, că agendele cele multe ale dietei presinti nu voru permite, ca on. casa să pota discută si decide asupra causei vamelor. Altu-cum cestiunea vamelor de drumuri si punti este in legatura strinsa cu ce'a a comunicatiunei, si in bunatatenindu-se comunicatiunea, vamele respective nu voru mai fi de lipsa.

Nefindu alte obiecte la ordene, siedintia se inchiaia.

Siedintia d'in 9 noemvre a casei reprezentantiloru.

Presedinte: Szentiványi; notariu: Mihályi; din partea guvernului ministri: c. Andrásy, Lónyay, Horváth, b. Wenckheim si b. Eötvös.

Dupa autenticarea protocolului siedintiei trecute, presedintele presinta scrisorile venite, intre aceste si credintiala deputatului Giuliu Freyisen, aleșu in cercul Muncaciului.

Presedintele pune la ordene pertratarea raportului comisiei finantiarie.

Min. fin. Lónyay presinta casei unu proiectu de lege in caus'a pensiunilor de la administratiunea centrala, facutu in contielegere cu ministeriul transilvanianu.

Proiectul acestu-a se tramete la tipariu.

Min. jus. Horváth pune pre mes'a casei proiectul de espropriare pentru teritoriul cetătilor Bud'a-Pest'a.

Proiectul acestu-a se va luă la pertratare in secinti.

Apoi se dă cetirea rescriptului prénaltu in caus'a impacatiunei cu Croati'a (lu reproducemu), si se tramete la tipariu, si la tempulu său se va luă la pertratare.

Iu urma se ie la desbatere motiunea lui C. Ghyczy, in care se pretinde, ca titlulu de „ministrul imperial“ să nu se mai intrebuinteze, si după una disputa lungă motiunea de sub intrebare se respinge, si se inchiaia siedintia.

Siedintia d'in 9 noemvre a casei magnatiloru.

Presedinte: Majláth; notariu: Rajner; din partea guvernului: b. Wenckheim.

Dupa autenticarea protocolului siedintiei d'in urma, notariul casei repr.

Sandru Bujanovics presinta mai multe proiecte de lege, parte santiunate parte primite in cas'a representativa.

Se iè la pertratare proiectulu credetului suplementariu de 100,000 fl., si se primesce unanim.

C. Ionu Czirák y spune, că comisiunea esusa in caus'a proiectului de procedura si-a termintu operatulu; acela se va tipari si apoi joi se va la pertratare.

Presedintele face cunoscutu, că delegatiunile suntu conchiamate pre 12 noemvre la Pest'a.

Nefindu alte obiecte la ordenea d'lei, siedint'a inchiaia.

Prerogativulu rescriptu in caus'a impacatiunei magiaro-croate.

Noi Franciscu Iosifu I, d'in gratia lui d'dieu imperiu Austriei, regele apostolicu alu Ungariei, Boemiei, Dalmatiei, Croatiei, Slavonie, Lodomeriei, Romei etc. regele Iriei, Jerusalimului etc. etc.

Baroniloru remnicolari, inalteloru, staturi besericcesi si mesici, si deputatiloru creditiosei nostre Ungarie si partitura adnese, cari sunt adunati la diet'a conchiamata de noi pe 10 diecemvre 1865 in liber'a nostra cetate regia Pest'a, leviunea si gratia nostra!

Iubitiloru creditiosi! Cu bucuria sincera si cu liniscire parintesca amu luatu spre sciuntia, că diet'a Ungariei, pre cum si diet'a regatelor nostre Croat'a, Dalmat'a si Slavon'a, in privint'a cestuiiloru de dreptu publicu, escate intre d'insel in tempul mai nou, au stipulatu una conventiune, prin care legatur'a legala, ce a sustutu de secle intre tierile coronei ungare, si s'a intarit si prin santiunea pragmatica, s'a asigurat si confirmatu de nou spre liniscirea si indestulirea ambelor parti.

Numai in privint'a cetatii Fiume si a portului si teritoriu ei, n'a sucesu ambeloru representantie a inchiaia una contielegere impaciutoria, de-ora-ce diet'a Ungarie doresce, ca numit'a cetate Fiume, portul si teritoriu ei, ca apertininta nemediata a Ungariei, se se reincorporeze indata faptice cu Ungari'a, er' regatele Croatiei si Slavoniei in adresa loru dietala d'in 26 septembrie a. c. Ne-au substernutu de nou rogarea loru, ca numit'a cetate, impreuna cu portulu si teritoriu seu, se se recunosc ca apertininta nemediata a Croatiei, si asiè numai mediata ca apertininta a coronei ungare.

De-ora-ce Noue ne zace forte la inima, a delaturà predeplin si acesta unica greutate spre liniscirea toturoru interesatoru, credemu dara că compete in modu eminente demnitati nostre regesci, si incercă de repetite ori impacarea amicale intre respectivii. Provocam' dara prin acesta propusetiune regesca a nostra representanti'a Ungariei, pre cum si pre a Croatiei, Dalmatiei si Slavoniei, se tieni in vedere acele avantagie, cari trebue se derive pentru toti interesatii d'in atare impaciuni amicala, mai departe se considera, că diplom'a edata de antecesor'i a nostra de gloriosa aducere a minte, Mari'a Teresi'a, pre care e basatu articululu de lege 4: 1807, spune chiaru; „Cetatea comerciala Fiume, impreuna cu teritoriu seu, se se considera si pre viitoru ca unu corpu separatu adnese santei corone ungare (separatum sacrae regni coronae adnexum corpus) si ca atare se se trateze intru tote,“ certele istorice si pretinsiunile basate pre acestea se se lasa la o parte, se se unescu in eugetulu fundamentalu, pe care fia-care parte fara pregetu lu-a recunoscetu ca adeveratu, că adeca cetatea Fiume impreuna cu portulu si teritoriu seu formeza unu corpu separatu adnese coronei ungare, si prin urmare se se invioiesca, ca cu conlucrarea Fiumei se se statoresca intre ei pre cale amicala totu, ce pretindu dorintiele ecuitabile ale respectivilor si interesele comune ale toturoru tiereloru santei corone ungare.

Că acesta propusetiune regesca a nostra se va primi, speram' cu atatua mai siguru, fiindu că in impaciuniunea de dreptu publicu, care au primitu-o ambele corporatiuni legislative, se dice chiaru, că afacerile armatei, finantelor, marinei si comerciului, ca afaceri comune tiereloru s. corone ungare, in privint'a legalativa se decidiu prin diet'a comună, in privint'a executiei inse, se tienu de ministeriulu comunu ungaro-croat. Totu aceea sta si in privint'a Fiumei, si asiè divergint'a parerilor, care esiste acum intre Ungari'a si Croat'a in privint'a Fiumei, se pot referi numai la acele obiecte, in privint'a caror-a Croat'a posiede autonomia sa separata, legalativ'a si executiv'a sa separata, in sensulu nuitei impaciuni.

De-ora ce inse aceste obiecte se potu statori durabilu in modulu celu mai siguru prin una contielegere amicala intre partitele interesate, provocam' prin acesta representanti'a Ungariei si pre cea a Croatiei, se alega spre scopulu acestu-a d'in gremiulu loru căto una deputatiune remnicolari, si Noi vomu provocă si cetatea Fiume, se participe si ea prin una deputatiune propria la pertratarile despre impaciuniunea amicala, pentru ca astu-feliu prin contielegere reciproca se se afle modulu, prin care se se delaturet acésta ultima pedeca a impaciuni perfekte. Pana candu aceste se voru regulă definitiv si cu sucesu, impaciuniunea inchiaia intre Ungari'a, Croat'a si Slavon'a pote intrà in vietia.

Nimicu nu sta in cale, ca afacerile comune si interesele tiereloru coronei ungare, statorite in acea impaciuniune, se se pertrateze in diet'a comună ungaro-croata, nimicu nu impedece, ca diet'a croata se si-trameta deputatiu se propriu in diet'a comună ungaro-croata, si d'in acesta in delegatiunea cea mai de aproape, si ca in aceste afaceri comune ministeriulu comunu ungaro-croat se conduca administratiunea.

Asemenea nu se afla nici una pedeca, ca Croat'a si Slavon'a, in diet'a sa propria si prin guvernulu seu propriu se incepa indata si in fapta a exercere autonomia sa reservata in impaciuniune, a supr'a tuturoru cestuiiloru, cari nu atingu Fiumea si teritoriul ei.

Nu este dara nici una causa, ca pentru conveniunile, cari pre bas'a deliberatiuniloru comune, in urmarea propusetiunii nostre de fatia voru fi a se pune in lucrare cu privintia la Fiume, celealte parti ale impaciuniunei de dreptu publicu, inchiaiate intre Ungari'a, Croat'a si Slavon'a, se nu intre indata in vigore, de-ora-ce suntemu convinsi, ca amenarea acestei afaceri aru exercere influentia danoasa atatua asupr'a partitelor respetive, cătu si asupr'a tuturoru tiereloru coronei ungare.

Tocmai pentru acea dorim, ca impaciuniunea acceptata de ambele reprezentantie se ni-se substerne cătu mai de graba spre intarirea si santiunea Nostra regesca, si dupa ce a emanatua acésta, se intre indata in vietia.

Noi facem acésta cu acelu semntu sinceru, parintescu, cu care ne nesuimus, a linisci si indestul poporele nostre in modu durabilu, fiindu convinsi, că acésta nesuintia a nostra va asta in tote partile recunoscintia si apretiare deplina.

Cari altcum ve remanemu adicti cu c. r. nostra gratia si buna vointia.

Datu in Bud'a, in 7 noemvre 1868.

*Franciscu Iosifu I. m. p.
Conte Iuliu Andrassy.*

Litere fundatiunale.

Diurnalistic'a romana are de doue diecenie incoce, deseara multumire si fericirea de a potè inregistra numerosele acte de binefacere, ce zelosii fi si fice a le natuunii nostre, ingrigiti de viitorulu generatiuniloru urmatorie, aducea d'in prisosulu sudoriloru sale pre altariulu natuunii romane. Aceste frumose dovedi de pietate si ingrigire sunt semnu de viétia, sunt simburele unui viitoru maretu. Asemenea faptu nobila suntemu fericiti a inregistra si asta-di, publicandu urmatoriele litere fundatiunale tramise in copia autentica, cari cu atatua mai inverderatu vorbesu despre noblet'a inimei fundatoriului, cu cătu, dupa cum ni e cunoscutu, d'insulu e tata de familia si ca atare au gasitul mediuloculu de a se ingrigi nu numai de famili'a sa cea mai angusta ci si de famili'a cea mare, comune. Onorabilulu nume alu acestui barbatu este **Michailu Vegsieu**, preutu gr. catolicu alu diecesei romane de Oradea-Mare. Este o sublima placere de a potè gustà inca in vietia multumirica si bucuria ce simte inim'a omului dupa o faptu buna. Fic, ca se se serveasca de indemnu.

Literele fundatiunale esarate in limb'a latina le publicam' in traducere fidela, precum urmeaza:

„L. J. C. et B. V. M. (Laude-se Is. Cr. si Pr. Verg. Maria). „Cetitoriloru salute eterna de la Domnulu! Ca beseric'a cea adeverata a lui D'dieu si Natiunea Romana se-si pota capetă mai multi preuti investiti si harnici, m-placuse a pune fundatiune pentru unu clericu; inse, ca se nu dau ansa de vre o prejudicata, me invioiescu, ca fundatiunea de 2,800 fl. adeca Doue mii optu sute de florinti v. a. se fie pentru unu alumnu (fundatiune intrega) si pentru unu medialistu (fundatiune de jumetate) in Seminariulu rom. gr. cat. de Oradea-Mare, concurintele pote fi de locu de ori si unde, de ori ce talinte (calitati spiretuale) dar' cu cea mai buna portare (moralitate). — Daca concurintele s'ar intempla se fie d'in famili'a: Vegsieu, Munteanu,¹ Golea², Hermann³, Erdelyi⁴ (Ardeleanu) pote se aiba antaietate, dar farsa de nici o desclinire trebuie se respunda voturiloru Prea S. Sale Episcopului si a venerabilei consistoriu. Era urmarea fundatiunaleloru este: că celu ce va fi primitu, indata de la diu'a intrarii sale in seminariu are a se rogă in tote dilele unu „Tatalu nostru!“ si „Nascatorea“ pentru sufletulu societatei Iosefini si alu subsemnatului, — si anume de va remanè mireanu: pana la finitulu dileloru sale, era de va fi primitu la preutia, de la diu'a chirotonie (ordinatiunii) sale, in diu'a cea d'in urma a fiesce carei-a luna, de cum-va aceea nu s'ar nemeri intr'o di de serbatore seu domineca, de altmintrea in diu'a urmatoria se celebreze, de au fostu in fundatiune intrega 12% liturgie, era de au fostu in fundatiune de jumetate, asemenea in diu'a cea d'in urma, inse la totu a dou'a luna. Candu alumnumulu meu va esf d'in seminariulu celu mare (teologicu), — de-mi va tienè D'dieu vietia, — voiu depune inca unu capitalu de 200 fl. v. a. era daca pana atunci s'ar intempla se moriu, deoblegu mass'a seu substantia (averea) mea, ca d'in aceea se deee aceste 200 fl. v. a. seminariului, de unde apoi besericiei, in carea alumnumulu meu va celebrà liturgia mea, se va plati pentru luminari (de cera), temâia, vinu, pane 10 cruceri, cantarcitului 10 cruceri, campanatoriului 5 cruceri si acésta poftescu se se faca la tote besericile alumniloru mei de se voru face preuti, era de voru remanè mireni, faca se precum s'au serisu mai susu; potè se voru face si preuti, precum asiu dorì, că-ci pentru besericile loru e menitu censulu a 200 fl.a. v. Mi-ar place ca acésta fundatiune a mea se remana de a pururea si nestramata. Datu in Oradea-Mare, 15 aug. 1868. Intru onorea

¹ Numele — precum ni-se pare — de familia a societati fundatoriului. ² Numele de fam. a cumnatului. ³ Asemenea.

⁴ Numele de familia a cumnatei, nepot'a epupului Erdeli, ai carui-a consangenii inse afară de doi nepoti porta numele cu form'a romana: Ardeleanu.

S. S. Treimi, a S. Nasc. de D'dieu si a Tot. SSloru. Mihailu Vegsieu, m. pr. parocu ord. gr. cat. in partea ruteniloru din Oradea-Mare. (L. S.)

Acum sum'a fund. face 2800 fl. Daca unulu d'intre alumni se va face preutu, voiu adauge 200 fl. v. a. atunci va fi sum'a de 3000 fl. v. a. — Pentru autenticitatea copiei am semnatu in Oradea-Mare, 29 sept. 1868. Augustu Lauranu, m. pr. v.-notariu consistor. gr. c.

N. 63.

Multu onoratiloru Domni Masimilianu Budurileanu, Jude procesuale in Sangeorgiu si Tom'a Hontila, Jude procesuale in Mocodu.

Cu cătu asta-di amicii cei adeverati ai causei scolare suntu mai rari, cu atatua stim'a si recunoscintia nostra către d'insii trebuie se fia mai mare, mai adunca.

Manecandu d'in acestu punctu de vedere, subscris'a directiune scolaria si-impenesec numai o detorintia placuta, candu in interesulu unei cause atatua de sante, vine spre a-ti esprime cea mai sincera si cordiale multiamita pentru zelulu patriotecu, ce l'ai pusu si-lu puni necontentu intru inaintarea intereselor scoleloru nostre natiunale, specialu intru indemnarea parintiloru, de a-si dà fiii la scola si a-i astringe la o frecuentare regulata a acestei-a. Ce folosu, că se radica scole si se adusta cu cele de lipsa, deca se dau apoi jidoviloru spre crâsim, se a altor'a spre alte scopuri speculative! atunci mai bine ar fi, a nu funda scole d'in capulu locului, ca se nu se adeveresca si aici d'sa că „ratocirea cea d'in urma e mai rea, decatua cea d'antau.“ Si ce ajuta zelulu celu mai infocatu, si capacitatea cea mai luminata a invetitoriloru, deca scolarii nu frecuenteza scol'a regulata si pana la etatea prefigata prin lege! Atunci invetitorii se vedu condamnati, a face lucrul Danaidelor!

Deca nemtii cei inaintati in cultura sustienu si asta-di d'in tote poterile principiulu silei in frecuentarea scolei, atunci: noi romanii nu mai potem stă la indoielu, si numai o umanitate falsa si reu intielesa pote urmă d'in contra.

Deci nu pregetă, multu stimate Domnule, a-ti uni si pre venitorii silintiile dtale in privint'a acésta cu cele ale invetitoriloru nostri, ca asià, cu poteri unite se conlucrâmu la inaintarea causei scolare, carea singura pote salvă venitoriu Romanilor! Er facia cu clevelele, si barfelele celor neprincipali se rentatiosi ne vomu mangaià cu cuvintele Invetitorului divinu: „Jerta-li, Domne, c-aici nu sciu, ce facu!“ si cu convingerea, de a fi lucratu dupa poteri pentru unu scopu santu si salutaru. — Domnedieu cu noi! Directiunea scolei normali si de fetitie. — Nasaudu, 4/11, 1868.

(Comunitatu)

*Cosma Anca,
director normale.*

Societatea Transilvană.

Procesu verbalu

Siedint'a comitetului societatii „Transilvană“ d'in 6 oct. 1868, or'a 12.

(A vedè nr. tr.)

XII.

D. Presedinte areta, că societatea are trei stipendii de impartit; că de si ar fi de dorit u ca nici o data intre Romanii, si mai alesu intre Romanii asuprati de peste Carpati, se nu fia vorba de deosebiri provinciale, ci numai meritul se se respecte; cu tote acestea dorint'a toturoru d'intru inceptu a fostu, ca alegerea celor trei provincie de peste Carpati se fia dupa potintia deplinu multiamite; chiaru pentru acésta s'au cerutu recomandatiuni nu numai de la Sabiu, dara si de la Cernauti si Aradu; d'in nenorocire inse de la Cernauti si Aradu n'au venit u nici o recomandatiune, si astfelu ne aflam' in impossibilitate de a alege vr'unu stipendiu d'in aceste doue parti ale Romaniei de peste Carpati. Deci d. presedinte propune, că deca nu doue, celu putinu unulu d'in cele trei stipendie ale societatei se se reserve pentru unulu d'in cei ce au se se recomande de comitetul societati d'in Cernauti. Astu-fel sperdedia dlu presedinte, că s'ar preintempină ver ce susceptibilitate de provincialismu.

D. Hajdeu, luandu cuventul, sustiene, că chiaru de amu alege numai doi d'intre concurrentii de fatia, totu-si amu potè fi banuiti, că amu fi favorisatu pe Transilvanenii; dara in vederea maretului scopu alu societatei nu trebue a tienè comptu nici de iconomie nici de susceptibilitate provinciale, ci se votâmu pre toti trei stipendistii d'intre concurrentii, ce s'au presintatu.

D. Lupascu areta, ca si d. Hajdeu necesitatea de a vedè c'o ora mai nainte cătu se pote mai multi teneri studiatii si buni Romani; regreta, că pana acum n'au venit u recomandatiuni nici de la Cernauti nici de la Aradu; considerandu inse, că cursurile la Facultatile straine au inceptu deja, roga pe onorab. comitetu a procede la alegere d'intre concurrentii de fatia, remanendu, ca la anulu viitoru se se considera recomandatiunile ce pote ar veni de la Cernauti si Aradu.

D. Tacitu, in cualitatea sa de raportore alu comisiunii comitetului, face o dare de sema a supr'a teneriloru, cari au adresatu cererile loru de concursu d'a dreptulu la comitetu, si areta că sunt cătiva si d'in partile supuse Ungariei si unu bucovineanu, dara că nici nu sunt recomandati de cine-va, nici nu ne sunt cunoscuti personalminte; documentele loru inca nu sunt in eea mai deplina regula, d'in care causa comisiunea nu i-a potutu recomanda.

D. Lazarescu sustiene a se imparti tote trei stipendiele

la cei mai demni d'in concurrentii de fatia, cari sunt destul de numerosi si buni spre a potè face o nimerita alegere.

D. Misailu sustine, cã voiesce mai bine sã fia espusu criticei unei provincie de cãtu criticei natiunei intregi. Pentru aceea propune a se face alegerea acum indata in temciulu recomandatiunei primita de la Sabiu; se nu intardiamu, cã-ci unu anu perdutu d'in studiulu unui teneru este adesa ori unu anu rumptu d'in viet'a natiunii. Cu tote acestea daca n'ar fi pre tardi se acceptãmu si recomandatiunea ce ni se promite d'in Cernauti.

D. Hajdeu sustine, cã acum e pre tardi, do ore ce pana lâ sosirea actelor d'in Bucovina si pana la esaminarea loru va trece atât'a tempu ia cãtu pentru acestu anu in desertu ar' mai plecã la studiu in strainetate. Pentru aceea d. Hajdeu insista a se procede la alegere intre concurrentii de fatia.

D. Presedinte cu incuviintarea comitetului declară discutiunea inchisa si pune la votu propunerea sa : de a se rezervã celu putienu unulu d'in cele trei stipendie pentru anulu viitoriu, de ore ce n'avemu recomandatiuni nici de la Aradu nici de la Cernauti. Propunerea se respinge cu majoritate de 8 voturi; trei, adica dnii Papiu, Procopiu si Zamfirescu, au remas in minoritate.

XIII.

D. Presedinte areta, cã comisiunea propune de stipendiu alu societãtii si pe d. Ioachim C. Dragescu.

D. Hajdeu, luandu cuventul, sustine, cã alegerea dlui Dragescu este forte nimerita. D. Dragescu s'a distinsu nu numai prin studiile sale, dar si prin lucrari literarie. Dlui studieza medicin'a, cea mai libera si mai independinte d'intre profesioni.

D. Presedinte areta, cã de ore ce s'a primitu de comitetu a se alege toti stipendistii d'intre concurintii de fatia, admite intre tote opiniunea dlui Hajdeu, ar' dorit inse a se fisã anii studielor.

Totu de acést'a opiniune este si d. Tacitu. D. Chetianu crede, cã fisarea aniloru de studiu e mai bine a se lasã la a-prieta comitatului la tempulu seu.

D. Presedinte pune la votu alegerea dlui Dragescu propusu de comisiunea comitetului.

Dupa deschiderea urnei si cetirea voturilor, d. Presedinte proclama pe d. Dragescu de stipendiu alu societãtii cu unanimitate de voturi, (intregu comitetulu aplauda.)

XIV.

D. C. Fortunatu e de parere a se tramite unu stipendiu si pentru litere, de aceea propune a se tramite d. Lepadatu, recomandatu de comitatulu d'in Sabiu, in loculu lui A. Radu recomandatu de comisiunea nostra; d. Fortunatu face elogiu dlui Lepadatu.

Dlui Tacitu, raportorulu comisiunei, intreba, daca admite comitatul tramiterea unui stipendiu pentru litere; in casul acesta impertascesc opiniunea colegului seu, adica de a se pune d. Lepadatu in loculu dlui Radu; comisiunea se invioiesce la acést'a.

D. presedinte ar' dorit sã despersonalizãmu discutiunea, sã nu discutãmu do-o-camdata de d. Lepadatu, Cocorada seu Radu; sã nu uitãmu inse, cã numai cu filosofia greu se poate tra in Transilvania.

D. Hajdeu sustine, cã de si poetulu e menit u remanã seracu, dara actiunea lui asupr'a sentimentelor poporului e forte poternica, mai alesu candu scie la tempu a intonã cãte unu „Desceptate Romane“ ca nemuritoriu Muresianu.

D. Lazarescu dice, cã se scie forte bine cãte influentia pote avea unu profesore asupr'a formarei inteligeniei si caracterului unui studinte, inca d'in prim'a copilaria, deci in interesul formarei caracterului natiunalu alu studintilor, e de necese ca sã se tramita d. Lepadatu pentru litere, pentru a se schimbã directiunea educatiunei si instructiunei care acum e de totu germana.

D. Presedinte dice, cã n'are nimicu contr'a celoru dñe de d. Hajdeu si Lazarescu; dara inca ce privesce cantecul de „Descepta-te“, crede cã nimicu nu impedece sã fia cãte o data intonatul si de cãtra unu mediu seu politehnicu. Schiller poetul si istoricul, era mediu de profesion. Dr. Popu, autorul cartei despre tipografie romane si alu admirabilei prefatiuni puse in fruntea psaltirei lui Prale, inca era mediu; chiaru Dragescu alu nostru de si studieza medicin'a, ce frumosu a scrisu Noptile Carpatine! De aceea ar' propune la alegerea comitatului pe recomandatii comitatului d'in Sabiu si anume pe dnii Lepadatu si Cocorada.

Se pune la votu alegerea celui de alu treilea stipendistu alu societatei.

D'in 11 voturi d. Lepadatu primi 8; d. Cocorada 3

D. presedinte proclama pe d. Lepadatu de stipendiu alu societatei. (Toti membri aplauda alegerea.)

XV.

La propunerea dlui presedinte comitetulu decide :

I. D. Dragescu va studia medicin'a in Itali'a.

D. Bozocea sciintie tecnice in Parisu.

D. Lepadatu litere in Parisu.

II. Fia-care va primi unu stipendiu de 150 galbeni pe anu, incepndu la 1 octobre 1868 numerati pe cãte patru luni inainte.

III. Fia-care va primi cãte 20 galbeni bani de catoria.

XVI.

Ne mai findu nimicu la ordinea dilei, domnulu presedinte radica siedint'a la 5 ore si jumetate si dnii membri se despartu multiamiti de fericitul resultatu alu siedintiei de asta-di.

Siedint'a viitoria va fi Dominica la 13 octubre.

Subscriși: Presedinte A. Papiu Ilarianu, vice-presedinte, A. Lupascu.

Secretari: I. R. Petricu, Iovu Procopiu.

Membri: D. Zamfiru, G. Missailu, Hajdeu, I. G. Tacitu, C. Fortunatu, St. Lazarescu, Chetianu, „Romanulu“

Varietati.

* * (Societatea literaria „Petru Maior.“) Tenerimea Romana d'in Pest'a traindu in sperant'a, nutrita deja mai de patru ani, cã statutele societãtii sale literarie „Petru Maior“ se voru aprobã si intari, in cãtu mai curendu d'in partea ministeriului respectivu, in 8 l. c. astã de bine a se constitui conformu statutelor sale si datenei d'in anii trecuti, alegandu de vice-presedinte alu societãtii „P. M.“ pre Jo-

Comunicatiunea drumurilor de feru.

Vien'a-Pest'a-Segedinu-Temisor'a-Baziasiu.

De la Vien'a	pleca la 7 ore 45 min. dem. si la 8 ore — min. ser'a.
„ Posionu	" 10 " 24 " " 10 " 51 "
„ Neuhäusel	" 1 " 28 " din'a, " 1 " 54 " noptea
„ Pest'a	" 5 " 19 " d. m. " 6 " 31 " deman.
„ Czepléd	" 7 " 54 " " 9 " 14 " "
„ Segedinu	" 12 " 12 " noptea, " 2 " 55 " dup. m.
„ Temisor'a	" 8 " 55 " dem. " 7 " 47 "
„ Jasenova	" 8 " 4 " " *
„ Beseric'a-Alba	" 8 " 40 " "
Sosecese in Basiasiu la	9 " 10 " "

*) De la Temisor'a la Baziasiu comunica nmai odata.

Baziasiu-Temisor'a-Segedinu-Pest'a-Vien'a.

De la Basiasiu	pleca la 5 ore 55 min. d. a.
„ Beseric'a-Alba	" 6 " 27 " "
„ Jasenova	" 7 " 6 " "
„ Temisor'a	" 10 " 40 " ser'a si la 7 ore 25 min. dem
„ Segedinu	" 2 " 26 " noptea, " 12 " 58 " diu'a
„ Czepléd	" 6 " 35 " dem. " 6 " 21 " d. a.
„ Pest'a	" 9 " 55 " " 9 " 30 " ser'a
„ Neuhäusel	" 1 " 52 " diu'a, " 1 " 8 " noptea
„ Posionu	" 4 " 48 " d. a. " 4 " 12 " dem.
Cosesce in Vien'a	la 6 " 36 " " 6 " — "

De la Oradea-Mare la Clusiu, pleca in tote dilele la 6 ore 30 minute dupa mediasi, sosesce in Clusiu la 1 ora 30 minute dupa mediasi. Cale de 19½ mile, tiene 18 ore 40 minute, costa 10 fl. 92 cr.

Clusiu la Oradea pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, sosesce in Oradea la 6 ore 40 minute demaneti'a.

Aradu la Sibiu (prin Dev'a) pleca in tote dilele, la 7 ore ser'a, sosesce in Sibiu la 2 ore 15 minute noptea. Cale de 34½ mile, tiene 31 ore 15 minute, costa 20 fl. 2 cr.

Sibiu la Aradu (prin Dev'a) pleca in tote dilele la 7 ore ser'a, sosesce in Aradu la 1 ora 45 min. noptea. Cale de 36½ mile, tiene 31 ore 40 min., costa 20 fl. 44 cr.

Sibiu la Temisor'a pleca in tote dilele la 12 ore diu'a, sosesce in Temisor'a la 7 ore 40 minute ser'a.

Temisor'a la Orsova pleca luni-a, marti-a, joi-a, si sambet'a la 6 ore demaneti'a, sosesce in Orsova la 6 ore deman. Cale de 26¾ mile, tiene 24 ore, costa 14 fl. 98 cr.

Orsova la Temisor'a pleca dominic'a, marci-a, mercuri-a si vineri-a la 6 ore ser'a, sosesce in Temisor'a la 6 ore ser'a in diu'a urmatoria.

Jasenov'a-Oraviti'a.

De la Jasenova	pleca la 8 ore 30 minute demaneti'a.
„ Jam	" 9 " 12 "
„ Racasdia	" 10 " 12 "

Sosecese in Oraviti'a la 10 " 57 "

Oraviti'a-Jasenov'a.

De la Oraviti'a	pleca la 4 ore — minute dupa mediasi.
„ Racasdia	" 4 " 45 "
„ Jam	" 5 " 38 "

Sosecese in Jasenov'a la 8 " — "

Vien'a-Oradea-Mare.

De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute ser'a.
„ Pest'a	" 6 " 35 " deman.
„ Czepléd	" 9 " 27 " "
„ Püspök-Ladány*	" 1 " 58 " dup. med.

Sosecese in Oradea la 4 " 38 "

*) Cale laterale due la Dobritinu, unde sosesce la 3 ore dupa mediasi.

Oradea-Mare-Vien'a.

De la Oradea	pleca la 10 ore 6 minute demaneti'a
„ Czepléd	" 12 " 48 "
„ Pest'a	" 8 " 87 "
„ Vien'a	" 6 " — "

Sosecese in Vien'a la 5 " — demaneti'a.

Vien'a-Arau.

De la Vien'a	pléca la 8 ore — minute ser'a.
„ Pest'a	" 6 " 25 "
„ Czepléd	" 9 " 47 "
„ Szolnoco	" 11 " 2 "

Sosecese in Aradu la 5 " — ser'a.

Aradu-Vien'a.

De la Aradu	pléca la 10 ore 15 minute demaneti'a
„ Solnoco	" 4 " 22 "
Sosecese in Czepléd la	" 5 " 33 "
„ Pest'a	" 8 " 37 "

" Vien'a " 6 " — demaneti'a

Vien'a-Paris.

De la Vien'a	pléca 4 ore 30 minute ser'a.